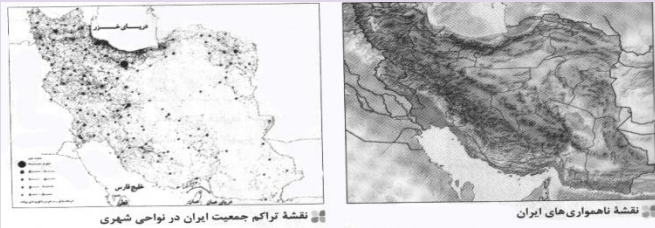

- ۱ در سرزمین ما ، روستاها و شهرهای بسیاری هست ؛ اما پراکندگی آنها در همه جای کشوریکسان نیست.
- ۲ تعداد سکونتگاه های کشور ما ، در مناطق پایکوهی بیشتر ، و جمعیت متراکم تر است.
- ۳ چرا پراکندگی جمعیت در نواحی مختلف کشور متفاوت است ؟
- ۴ زیرا دسترسی به آب و هوای مناسب ، منابع آب کافی و خاک حاصلخیز در همه یکسان نیست .

ناهمواری ها به دلیل برخورداری از آب و هوای مناسب ، منابع آب کافی و خاک حاصلخیزاز جمعیت زیادی برخوردار هستند.

- ۵ ناهمواری ها چه اهمیتی در زندگی انسان دارند؟

بر تشکیل اجتماعات انسانی، نوع معیشت مردم و حتی برتاریخ کشور ما، پیروزی و ناکامی های تاریخی نیز تأثیرگذار بوده است .
به عنوان مثال :

در سال پایانی دفاع مقدس، رزمندگان اسلام در منطقه اسلام آباد غرب و کرند غرب (تنگه چهارزبر واقع در استان کرمانشاه) با استفاده از موقعیت کوهستانی و عوارض طبیعی منطقه، عملیات مرصاد را با موفقیت اجرا کردند.

- ۶ ناهمواری های ایران بیشتر طی **دوران های اول تا سوم زمین شناسی** پدید آمده است .

- ۷ شکل امروزی ناهمواری های ایران به اواخر **دوران سوم زمین شناسی (سنوزوئیک)** مربوط است.

- ۸ طی دوره کواترنرناهمواری های کشور ما شکل نهایی یافت.
و از آن پس ناهمواری ها تحت تأثیر **عوامل فرسایش** تغییر شکل می یابند.

عوامل فرسایش عبارتند از : **آب های روان، باد، اختلاف دما و یخچال ها**

- ۹ عملکرد انسان چگونه موجب تغییر شکل ناهمواری های ایران شده است؟
با بهره برداری گوناگون خود از محیط ، **سرعت تغییرات** را افزایش داده است.

- ۱۰ ناهمواری های ایران به چند دسته تقسیم می شوند ؟ نام ببرید ؟
دو دسته : ۱- سرزمین های کوهستانی ۲- سرزمین های هموار

- ۱۱ به چه نوع سرزمین هایی ، کوهستانی گفته می شود ؟
به سرزمین هایی که بیش از ۱۰۰۰ متر از سطح دریاهاى آزاد ارتفاع داشته باشند.

- ۱۲ سرزمین های هموار را در کدام نواحی می توان مشاهده کرد ؟
دشت ها در نواحی داخلی و **جلگه های** کم ارتفاع ساحل دریا
سرزمین های کوهستانی در ایران با توجه به چه عواملی تقسیم بندی شده اند؟
به تاریخچه زمین شناسی، تحولات ناهمواری ها، شکل و پراکندگی

- ۱۳ مناطق کوهستانی کشور به چند دسته تقسیم می شوند نام ببرید ؟
- ۱- منطقه کوهستانی شمال کشور
- الف : منطقه کوهستانی آذربایجان
- ب : منطقه کوهستانی تالش
- ج : منطقه کوهستانی البرز
- د : کوه های شمال خراسان

۲- منطقه کوهستانی غربی : زاگرس

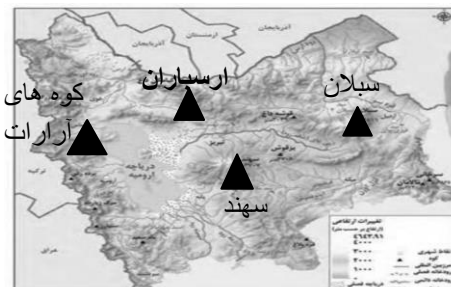
۳- منطقه کوهستانی مرکزی :

الف (کوه های چین خورده یا مرکزی

ب (کوه های منفرد یا توده های نفوذی آذرین

۴- کوه های شرق و جنوب شرقی

۱۴ منطقه کوهستانی آذربایجان شامل کدام ارتفاعات می باشد ؟

- ۱- رشته کوه ارسباران (قره داغ) در شمال
- ۲- رشته کوه مرزی ایران و ترکیه (آرارات)
- ۳- دو توده کوهستانی سهند و سبلان
- برآثر فوران آتشفشانی در این منطقه وجود دارند.

۱۵ رشته کوه مرزی ایران و ترکیه به ترتیب در کدام قسمت منطقه کوهستانی آذربایجان واقع شده اند؟ در شمال و غرب این منطقه

۱۶ علت به وجود آمدن دو توده کوهستانی سهند و سبلان چیست ؟ فوران آتشفشانی در این منطقه

۱۷ ویژگی های کوهستان های تالش را بنویسید ؟

جهت کوهستان های تالش شمالی - جنوبی است.

کوهستان های تالش منطقه آذربایجان را از کناره های دریای خزر جدا کرده است.

شیب عمومی این کوه ها به سمت خزر بیش از منطقه آذربایجان است .

آبهای جاری این کوه ها به سمت خزر سرعت بیشتری داشته و به دریای خزر وارد می شوند.

۱۸ مهم ترین قله کوهستان های تالش چه نام دارد ؟ آق داغ

۱۹ محل جدا شدن کوه های تالش را کوه های البرز نشان دهید:

۲۰ کوه های البرز از تنگه منجیل شروع شده و در امتداد غربی - شرقی تا کوه های شاه کوه در نزدیکی شاهرود و تنگه خوش بیلاق ادامه دارد.

۲۱ امتداد کوه های البرز غربی - شرقی است .

۲۲ دامنه کوه های البرز معمولاً به سمت شمال یا جنوب است .

۲۳ رودهای چالوس و هراز از کوه های البرز سرچشمه می گیرند.

۲۴ بخش اعظم رشته کوه های البرز (یا چین خوردگی های البرز) حاصل فعالیت کوهزایی مواد رسوبی طی میلیون ها سال است.

۲۵ فعالیت های آتشفشانی در دوره کواترنر سبب شکل گیری قله دماوند در این رشته کوه شده است. قله های دیگری چون علم کوه، تخت سلیمان و توجال در این رشته کوه توجه علاقه مندان به کوه نوردی را به خود جلب کرده است.

۲۶ منطقه کوهستانی البرز یکی از کانون های عمده فعالیت های اقتصادی کشور به شمار می رود.

۲۷ چرا ناهمواری های منطقه کوهستانی البرز به شکلی ناپایدار در آمده است ؟

یا عوامل انسانی موثر در تغییر شکل کوه های البرز را نام ببرید ؟

گسترش شهرهای پر رونق اقتصادی: مثل تهران و کرج

احداث جاده های ارتباطی (شوسه و راه آهن)

احداث سد ها

هدایت رودخانه ها

بهره برداری از رودخانه ها

گسترش فعالیت های کشاورزی گوناگون

بهره برداری از معادن

مجموعه این فعالیت ها سبب شده است **دامنه ها و دره ها، دشت ها و رودخانه های** این منطقه کوهستانی طی دهه ها، چهره دیگری به خود بگیرد.

۲۸ کدام مخاطرات طبیعی منطقه کوهستانی البرز را تهدید می کند؟

ریزش و لغزش در جاده ها و دامنه ها ، لرزش های خفیف و گسترده ، طغیان رودها و بروز سیلاب

فعالیت :

۲۹

۱- جاده هایی که شهرهای دامنه های جنوبی البرز را به دامنه های شمالی آن ارتباط می دهد بر روی نقشه پیدا کنید. این جاده ها از کنار کدام کوه ها و دره ها عبور می کند؟

۲- عبور جاده ها در این نواحی با عملیات ساختمانی (برداشت مواد، حمل و برجای گذاری ها، انفجار سنگ ها، تغییر در مجاری آب ها، احداث تونل و...) همراه است. تأثیر این عملیات را بر ناهمواری های این منطقه، با هم گروه های خود به بحث بگذارید و گزارشی تهیه و ارائه کنید.

فعالیت های انسان بر روی ناهمواری ها باعث از بین رفتن خاک ، پوشش گیاهی و زندگی جانوری می شود. تخریب پوشش گیاهی نیز خود باعث وقوع مخاطرات طبیعی مانند : سیل ، بهمن ریزش و رانش زمین می شود.

۳۰ کوه های شمال خراسان به شکل منظم و موازی در شمال شرقی ایران قرار دارند.

۳۱ رشته کوه های شمال خراسان را نام ببرید ؟

هزار مسجد

آلاداغ

بینالود ، در اطراف نیشابور

۳۲ منطقه کوهستانی غربی (یا چین خوردگی های غربی) دارای دره های موازی و به طول صدها کیلومتر می باشد.

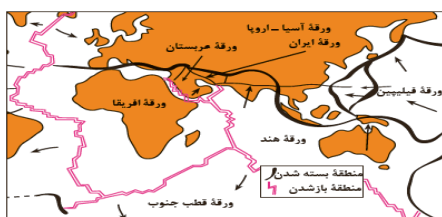
۳۳ منطقه کوهستانی غربی ازمریوان در کردستان تا تنگه هرمز امتداد دارد.

۳۴ منطقه کوهستانی غربی دارای جهت شمال غربی - جنوب شرقی به جنوب شرقی می باشد.

۳۵ قله های بلند منطقه کوهستانی غربی عبارتند از : دنا ، زرد کوه بختیاری

۳۶ علت پیدایش رشته کوه زاگرس چیست ؟

از برخورد دو صفحه عربستان و صفحه اوراسیا به وجود آمده است .

شکل ۷ - نقشه نحوه تشکیل رشته کوه زاگرس

۳۷ کوه های زاگرس پس از تشکیل ، به علت فرسایش تغییر شکل یافته است .

۳۸ زیباترین و فعالترین پدیده رشته کوه زاگرس ، گنبد های نمکی است .

۳۹ گنبد نمکی را تعریف کنید ؟
توده ای از نمک به شکل تقریباً گنبدی که بر اثر عوامل درونی و وزن مخصوص کمتر نمک نسبت به رسوبات اطراف خود بالا می آید.

شکل ۸ - گنبد نمکی جاشک - خور موج (استان بوشهر)

۴۰ گنبد نمکی جاشک در (خور موج) استان بوشهر واقع است .

۴۱ عوامل تغییر دهنده زاگرس در حال حاضر به دو دسته تقسیم می شود:

عوامل طبیعی و عوامل انسانی

۴۲ چرا جریان آب رودهای زاگرس از حالت منظم به حالت نامنظم تغییر شکل داده شده است ؟
به علت تغییرات آب و هوایی

۴۳ عوامل طبیعی تغییردهنده کوه های زاگرس را نام ببرید ؟

ریزش های جوی

حمل رسوب توسط رودها (آبرفت)

توفان های گرد و غبار

۴۴ طی سه دهه اخیر طغیان در رودهای حوضه زاگرس بیشتر از گذشته شده است .

۴۵ علت تشکیل شکل های جدید از ناهمواری در زاگرس چیست ؟

طغیان در رودهای حوضه زاگرس بیش از گذشته شده و در طی آن حمل رسوب توسط رودها به تشکیل شکل های جدید از ناهمواری منجر شده است .

۴۶ کدام عوامل در ایجاد و گسترش توفان های گرد و غبار موثر بوده اند؟ عوامل طبیعی و عوامل انسانی

۴۷ علت ایجاد سدهای متعدد بر روی رودهای حوضه زاگرس چیست ؟

جلوگیری از طغیان

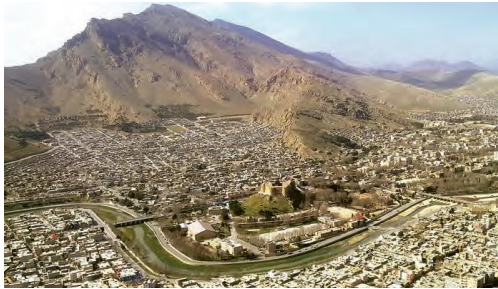
تولید برق آبی

تنظیم آب مورد نیاز برای آبیاری زمین های کشاورزی

استفاده های صنعتی

تامین آب مورد نیاز شهرها و روستا

۴۸ ایجاد شهرهای متعدد در کناره رودهای زاگرس چه پی آمدی داشته است؟ با ذکر مثال باعث برهم خوردن تعادل جریان رودها بر اثر دستکاری های انسان در نواحی شهری شده است و رودها را وادار کرده است که در مناطق شهری از بستر تعیین شده تجاوز کنند. و طغیان یا سیلاب را به شهرها تحمیل نماید. مانند سیلاب در استان های لرستان و ایلام.

تغییر در مجرای رود خرم آباد - لرستان

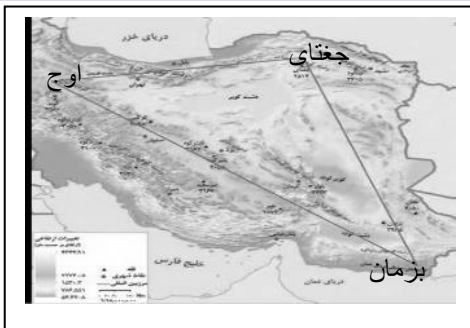
۴۹ افزایش رسوبات در رودها چه پی آمدهایی دارد؟ سبب گسترش سیلاب دشت ها می شود و مجاری رودها را دچار تغییر می کند.

۵۰ عوامل انسانی موثر بر تغییر شکل ناهمواری ها در زاگرس، طی پنجاه سال اخیر را نام ببرید؟
احداث جاده، احداث سد
از بین بردن جنگل ها
استفاده نامناسب از اراضی کشاورزی در نواحی شهری و روستایی
گسترش شهرها و روستاها

۵۱ کدام استان های کشور تشکیل دهنده راس مثلث، منطقه کوهستانی مرکزی ایران می باشند؟
خراسان رضوی، قزوین، سیستان و بلوچستان

۵۲ از بهم متصل شدن کدام نقاط، مثلث منطقه کوهستانی مرکزی ایران تشکیل می شود؟ کوه جغتای، گردنه آوج، بزمان یا خضرزنده

۵۳ اگر سه نقطه کوه جغتای در خراسان رضوی، گردنه آوج در قزوین و قله کوه بزمان یا خضرزنده در سیستان و بلوچستان را به یکدیگر متصل کنیم مثلثی تشکیل می شود که منطقه کوهستانی مرکزی در آن قرار دارد.

۵۴ هر یک از مکان های زیر را بر روی نقشه نمایش دهید:
الف) کوه جغتای
ب) گردنه آوج
ج) کوه بزمان یا خضرزنده

۵۵ ناهمواری های منطقه کوهستانی مرکزی ایران چند نوع می باشد؟ نام ببرید:
۱- کوه های چین خورده که به آنها کوه های مرکزی گفته می شود.
۲- توده های آذرین نفوذی که به آنها کوه های منفرد مرکزی می گویند.

۵۶ منطقه مُکران در کجا واقع شده است ؟

در جنوب استان سیستان و بلوچستان و اطراف چاله جازموریان در کرمان منطقه مکران واقع شده است که در آن رشته کوه های بشاگرد و اطراف آن با ارتفاع نسبتاً کم و فرسوده ای وجود دارد.

۵۷ ناهمواری های مریخی یا کوه های مینیاتوری را در کدام منطقه ایران می شود مشاهده کرد ؟ منطقه مکران

کوه های مریخی - سیستان و بلوچستان

۵۸ ناهمواری های مریخی را در کدام استان ایران می شود مشاهده کرد ؟
در جنوب استان سیستان و بلوچستان و اطراف چاله جازموریان در کرمان

۵۹ ویژگی ناهمواریهای مریخی یا کوه های مینیاتوری در ایران چیست ؟

یا ناهمواریهای مریخی را تعریف کنید ؟

در رشته کوه های بشاگرد و اطراف آن ، فرسایش ، شکل های زیبایی با دره ها، چاله ها و گودال های عمیق ایجاد کرده است که آن را ناهمواری های مریخی یا کوه های مینیاتوری می نامند.

۶۰ در استان های هرمزگان و جنوب سیستان و بلوچستان در فاصله این ناهمواری ها (مریخی) چندین گل فشان وجود دارد. که همانند چشمه های گلی می جوشد اما فعالیت آنها کم و زیاد می شود.

۶۱ علت فعالیت گل فشان ها در جنوب بلوچستان چیست ؟ به علت خروج گاز یا بخار آب از اعماق زمین

۶۲ گل فشان را تعریف کنید ؟

گل فشان ها معمولاً به شکل گنبدی یا مخروطی شکل و در برخی جاها به صورت حوضچه های مملو از آب و گل مشاهده می شوند. گل فشان ها به علت خروج گاز یا بخار آب از اعماق زمین به بالا می آیند.

گل فشان - سیستان و بلوچستان

۶۳ پنج مورد از ارزش های اقتصادی کوهستان را نام ببرید ؟

ذخایر آب - معدن - ذخایر طبیعی - استفاده از چراگاه - تولید برق آبی - ورزش های زمستانی

۶۴ سرزمین های هموارچه نامیده می شوند؟

دشت و جلگه

۶۵ دشت را تعریف کنید؟

سرزمین های هموار یا نسبتاً همواری هستند که حصاری کوهستانی آن ها را فرا گرفته است.

۶۶ عوامل موثر در پیدایش دشت ها را بنویسید؟

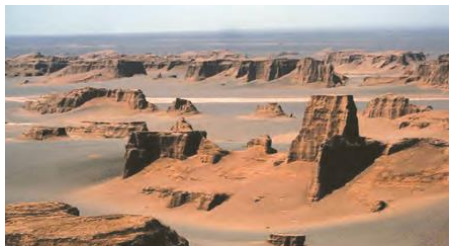
- برخی دشت ها در هنگام چین خوردگی ها و در حد فاصل طاقدیس ها و یا در میان ناودیس ها، ایجاد شده اند
مانند: دشت کاکان در فارس

- بعضی از دشت ها بر اثر انباشت مواد حاصل از فرسایش در نواحی پست به وجود آمده اند .
مانند : دشت نهاوند - استان همدان

- پاره ای از دشت ها حاصل انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین ها هستند.
مانند : ماهی دشت کرمانشاه و دشتا رژن در فارس

- برخی از دشت ها از دوران های زمین شناسی بسیار قدیم برجای مانده اند، اما در روی آنها ناهمواری های جدید بر اثر فرسایش بادی ایجاد شده است .مانند : دشت لوت

۶۷ نشانه های تغییرات اقلیمی چیست؟

تغییر در الگوی پراکندگی ریزش های جوی ، بروز خشکسالی و توفان

۶۸ تغییرات اقلیمی در بسیاری از مناطق جهان بلکه در کشور ما و در مناطق داخلی مشغول تغییر شکل ناهمواری های کنونی است.

۶۹ عوامل طبیعی تغییر دهنده دشت ها را نام ببرید؟

تغییرات اقلیمی

توفان

بادهای شدید

رودها

۷۰ توفان ها و بادهای شدید چگونه موجب تغییر شکل دشت ها می شوند؟

با فرسایش و جابه جایی مواد در دشت ها

۷۱ توفان ها و بادهای شدید کدام پدیده های طبیعی را از نظر وسعت و مکان تغییر می دهند؟

تپه های ماسه ای ، شوره زارها ، بستر رودها و دشت های ریگی

۷۲ رودها چگونه در تغییر شکل دشت ها اثر می گذارند؟
 روده های این مناطق نیز با طغیان های دوره های خود ، مواد را از جایی بر می دارد و در جای دیگر بر جای می نهد.

۷۳ کدام عوامل فرسایش انسانی را در نواحی بیابانی تشدید می کند؟
 بهره برداری های انسانی
 تغییرات کاربری اراضی
 بوته کنی

از بین بردن پوشش گیاهی
 بهره برداری وسیع از معادن و منابع طبیعی
 ۷۴ چهار مورد از ارزش های اقتصادی دشت ها را بنویسید ؟

- ۱- جاذبه گردشگری
- ۲- استفاده از انرژی پاک مانند انرژی خورشید و باد
- ۳- گذران اوقات فراغت به دلیل مناسب بودن برای رصد ستارگان
- ۴- کویر نوردی و برگزاری مسابقات ورزشی
- ۵- معادن گچ ، نمک و مصالح ساختمانی

شکل ۱۸- دشت برم کازرون - فارس

شکل ۱۷- انرژی خورشیدی - روستای معلمان - استان سمنان

شکل ۱۶- بیابان گردی - کلوته شهداد - استان کرمان

۷۵ فعالیت :

- ۱- اگر پیرامون یکی از دشتهای داخلی ایران زندگی می کنید، ارزشهای اقتصادی دشت مجاور خود را فهرست کنید و در مورد یکی از آنها گزارشی تهیه، و به کلاس ارائه کنید.
- ۲- به نظر شما دشت های داخلی ایران از نظر دفاعی و نظامی چه اهمیتی دارند؟ محلی برای انجام مانورهای نظامی و آزمایش انواع سلاح های نظامی می باشد.

۷۶ جلگه را تعریف کنید ؟

جلگه ها سرزمین های همواری هستند که از یک طرف به کوه و از طرف دیگر به دریاها و دریاچه ها منتهی می شوند.

۷۷ علل پیدایش جلگه ها را نام ببرید ؟

ساختمان زمین
 مقاومت سنگ
 عمق آب
 تراکم آبرفت

۷۸ چرا جلگه ها جمعیت زیادی را در خود جای می دهد؟
 به دلیل حاصل خیز بودن خاک

بیشتر جلگه های ایران در کدام قسمت واقع شده است؟ چرا؟
جنوب ایران به دلیل طولانی بودن سواحل

۷۹

وسیع ترین جلگه ایران چه نام دارد؟ خوزستان

۸۰

محل هر یک از جلگه های زیر را بر روی نقشه نمایش دهید :

۸۱

- گرگان
- مازندران
- گیلان
- مغان
- تلخه رود
- میاندوآب
- خوزستان
- کناره خلیج فارس
- کناره دریای عمان
- میناب
- باهو کلات

کدام عوامل طبیعی، خواه ناخواه، مرتباً مناطق ساحلی و زمین شکل های آن را تغییر می دهد؟
حرکات دریا و رودهای طغیانی

۸۲

رودهای طغیانی که به دریاها می ریزند چگونه موجب تغییر مکان و وسعت جلگه ها می شوند؟
نهشته ها و آبرفت های فراوانی را بر جلگه های ساحلی برجای می گذارند (تحمیل می کنند)

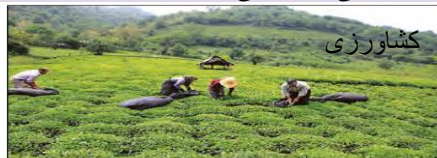
۸۳

کدام فعالیت های انسان موجب تغییرات وسیعی در نواحی ساحلی می شود؟
با اسکله سازی، بندرسازی، دیواره سازی، احداث جاده روی جلگه های ساحلی
گسترش شهرها و روستاها باعث از بین رفتن اراضی کشاورزی و جنگلی می شود.

۸۴

چهار مورد از ارزش های اقتصادی جلگه ها را نام ببرید؟
کشاورزی، گردشگری، تجارت دریایی و ماهی گیری

۸۵

۸۶

کدام گزینه جاهای خالی عبارت‌های زیر را به ترتیب کامل می‌کند؟

(الف) پیدایش نهایی ناهمواری‌های ایران به برمی‌گردد.

(ب) بخش اعظم سرزمین ما را نواحی تشکیل می‌دهد.

(پ) طی دوره ناهمواری‌های کشور ما شکل نهایی یافته است.

۱) اواخر دوران سوم زمین‌شناسی - پست و هموار - سنوزوئیک

۲) اوایل دوران چهارم زمین‌شناسی - پست و هموار - کواترنر

۳) اواخر دوران سوم زمین‌شناسی - مرتفع کوهستانی - کواترنر

۴) اوایل دوران چهارم زمین‌شناسی - مرتفع و کوهستانی - سنوزوئیک

۸۷

ناهمواری‌های ایران بیش‌تر طی دوران‌های زمین‌شناسی پدید آمده است و پیدایش نهایی آن‌ها به اواخر دوران مربوط است و پس از آخرین تحولات در این دوران، طی دوره ناهمواری‌های کشور ما شکل نهایی یافته و از آن پس تحت تأثیر عوامل فرسایش تغییر شکل می‌یابند.

۱) دوم تا چهارم - پالتوزوئیک - کواترنر

۲) اول تا سوم - پالتوزوئیک - ترشیاری

۳) دوم تا چهارم - سنوزوئیک - ترشیاری

۴) اول تا سوم - سنوزوئیک - کواترنر

۸۸

رشته‌کوه زاگرس با جهت از مریوان تا امتداد دارد.

۱) شمال غربی - جنوب شرقی / تنگه هرمز

۲) شمال شرقی - جنوب غربی / مرز پاکستان

۳) شمال غربی - جنوب شرقی / مرز پاکستان

۴) شمال شرقی - جنوب غربی / تنگه هرمز

۸۹

کدام توضیح با کلمه‌ی داخل پرانتز مغایرت دارد؟

۱) این کوه‌ها به شکل منظم و موازی در شمال شرقی ایران قرار دارند. (کوه‌های شمال خراسان)

۲) دامنه‌های این کوه‌ها معمولاً به سمت شمال و یا جنوب است و در آن دره‌های وسیع و عمیقی وجود دارد. (زاگرس)

۳) دو توده‌ی کوهستانی مهم به نام‌های سهند و سبلان بر اثر فوران آتش‌فشانی در این منطقه وجود دارند. (منطقه‌ی کوهستانی آذربایجان)

۴) این منطقه‌ی کوهستانی با جهت شمالی - جنوبی منطقه‌ی آذربایجان را از کناره‌های دریای خزر جدا کرده است. (منطقه‌ی کوهستانی تالش)

۹۰

قله‌ی دماوند در چه دوره‌ای شکل گرفته است؟

۱) سنوزوئیک

۲) کواترنر

۳) کامبرین

۴) مزوزوئیک

۹۱

رشته کوه ارسباران شامل کدام تقسیمات کوهستانی ایران است؟

۱) شمال شرقی خراسانی ۲) کوه‌های مرکزی ایران ۳) منطقه‌ی کوهستانی تالش ۴) شمال، آذربایجان

۹۲

جدا کننده منطقه آذربایجان از کناره‌های دریای خزر کدام ناهمواری‌ها هستند و شیب عمومی این کوه‌ها به کدام سمت بیشتر است؟

۱) توده‌های کوهستانی سهند و سبلان - به سمت خزر ۲) توده‌های کوهستانی سهند و سبلان - به سمت منطقه آذربایجان

۳) کوهستان‌های تالش - به سمت خزر ۴) کوهستان‌های تابش - به سمت منطقه آذربایجان